

Διαδικασίες εκτίμησης των περιβαλλοντικών προβλημάτων (Βασιλική Λάττα, Παιδαγωγός)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2hGTSeq>]

Όπως είναι γνωστό στους περισσότερους, αυτοί, που πλήττονται περισσότερο από τα περιβαλλοντικά προβλήματα, είναι κατά κύριο λόγο οι περιθωριοποιημένες ομάδες, π.χ. φτωχά τμήματα του πληθυσμού και εθνικές μειονότητες. Τα άτομα αυτά είτε λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων είτε επειδή η ταυτότητά τους είναι στενά συνδεδεμένη με την εν λόγω τοποθεσία, δεν μπορούν να μετακινηθούν από τον τόπο, ο οποίος χαρακτηρίζεται από έντονη περιβαλλοντική υποβάθμιση. Επιπρόσθετα, είναι δυνατόν τα άτομα αυτά να μην είναι ενήμερα για την κατάσταση, την οποία βιώνουν, και τους κινδύνους που εγκυμονούν λόγω του αναλφαβητισμού τους ή επειδή κάποιιοι εμποδίζουν την πρόσβασή τους σε πληροφορίες.

Αυτή η περιορισμένη ροή πληροφοριών είναι, επίσης, βάσιμη και από την αντίθετη κατεύθυνση. Ακόμα και αν τα άτομα αυτά είναι ενήμερα για την περιρρέουσα κατάσταση, δύσκολα εισακούεται η γνώμη τους στους κοινωνικούς διαλόγους με εξαίρεση την περίπτωση να δεχτούν βοήθεια από κάποια οργάνωση ή κάποιες μεμονωμένες προσωπικότητες. Με αυτόν τον τρόπο και με τη συνεισφορά για παράδειγμα διάφορων οικολογικών ομάδων, καθίστανται γνωστά τα συμφέροντα των μελλοντικών γενεών και των άλλων ζώντων οργανισμών. Η τελευταία περίπτωση σπάνια συμβαίνει μιας και η κοινωνική ελίτ, η οποία θα μπορούσε να καταστήσει ευρέως γνωστά τα περιβαλλοντικά προβλήματα και να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στην αντιμετώπισή τους, δεν προβαίνει σε τέτοιες πράξεις μιας και οι ενέργειες που δημιουργούν τα προβλήματα αποφέρουν τεράστια κέρδη στους κατέχοντες την εξουσία.

Συνέπεια

όλων των παραπάνω είναι τα περιβαλλοντικά προβλήματα να μην φτάνουν στην ημερήσια διάταξη του κοινωνικού λόγου, να μην τίθενται επί τάπητος και να μην αναπτύσσεται κατ' επέκταση περιβαλλοντική ανησυχία γι' αυτά (Takács-Sánta, 2007). Με άλλα λόγια, η οικοδόμηση φιλοπεριβαλλοντικών συμπεριφορών παρεμποδίζεται σε μεγάλο βαθμό και οι πολίτες δεν αφυπνίζονται για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα, από τη στιγμή που βασικές πτυχές των περιβαλλοντικών θεμάτων παραμένουν στην αφάνεια προς όφελος της οικονομικής και κοινωνικοπολιτικής ελίτ.

Πέρα από την απόκτηση πληροφοριών σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα υπάρχει και μια δεύτερη κατηγορία παραγόντων που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη περιβαλλοντικής ανησυχίας και την οικοδόμηση φιλοπεριβαλλοντικών στάσεων και συμπεριφορών. Οι παράγοντες αυτοί συνδέονται με διαδικασίες εκτίμησης και αξιολόγησης αναφορικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και οι οποίες διακρίνονται σε τρεις υποκατηγορίες: στην εκτίμηση του κινδύνου (εκτίμηση της σοβαρότητας του κινδύνου και εκτίμηση της πιθανότητας του κινδύνου), στην εκτίμηση της ευθύνης και στην εκτίμηση της αντιμετώπισης των προβλημάτων.

Στην κατηγορία αυτοί υπάγονται οι παράγοντες, οι οποίοι σχετίζονται με την ψυχική διαδικασία, μέσω της οποίας ένα άτομο προσπαθεί να εκτιμήσει το μέγεθος της καταστροφής, που μπορούν να προκαλέσουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα στο ίδιο, σε άλλους ανθρώπους και σε μη ανθρώπινες φυσικές οντότητες.

Σε αντίθεση με άλλους πολιτισμούς, ο δυτικός πολιτισμός είθισται να χαρακτηρίζεται ατομικιστικός, καθώς τα άτομα, που τον απαρτίζουν, τείνουν να ενδιαφέρονται για την προσωπική τους ευημερία και μόνον αδιαφορώντας για τις συνέπειες των πράξεών τους και τις επιπτώσεις αυτών στις μελλοντικές γενιές. Ακόμη, τείνουν να διαχωρίζουν τον εαυτό τους από τον περίγυρό τους και να μην αισθάνονται, πως έχουν κάποια αλληλεπίδραση με αυτόν. Η τάση αυτή είναι βαθιά ριζωμένη στη δυτική κουλτούρα ως ένα ασυνείδητο αξίωμα, το οποίο αποδυναμώνει την κοινωνική, αλτρουιστική και βιοσφαιρική ανησυχία των ατόμων, όπως καταδεικνύεται από διάφορες εμπειρικές μελέτες, που έχουν πραγματοποιηθεί (Takács-Sánta, 2007).

Επιπρόσθετα σε αυτό, έχει εξεταστεί το πώς οι άνθρωποι συσχετίζονται με άλλους ανθρώπους και το πώς αυτό συνδέεται με την περιβαλλοντική μέριμνα και συμπεριφορά. Σύμφωνα με μια μελέτη, που πραγματοποιήθηκε στον Καναδά, το να διαχωρίζει κανείς τον εαυτό του σε σχέση με τους άλλους, συνδέεται με εγωιστική περιβαλλοντική μέριμνα και ανταγωνισμό στη διαχείριση των πόρων. Εν αντιθέσει, όταν κανείς εστιάζει στη σχέση του με τους άλλους, τότε αισθάνεται ουσιαστικά συνδεδεμένος με όλα τα ζωντανά είδη, εκδηλώνει βιοσφαιρική περιβαλλοντική μέριμνα, οικολογική συνεργασία και φιλοπεριβαλλοντική συμπεριφορά (Argnocky, Stroink & DeCicco, 2007 στο Gifford & Nilsson, 2014).

Επιπλέον, τα άτομα συνηθίζουν να θεωρούν, πως η φύση είναι ισχυρή, ανθεκτική, δεν υπόκειται σε μεταβολές και μπορεί εύκολα να προσαρμόζεται στις ανθρώπινες δραστηριότητες, με αποτέλεσμα οι τελευταίες να μην έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο φυσικό περιβάλλον. Η αντίληψη αυτή, όμως, όπως είναι φυσικό, συνιστά τροχοπέδη στην ανάπτυξη φιλοπεριβαλλοντικών στάσεων, από τη στιγμή που εκφράζει την πεποίθηση ενός μεγάλου ποσοστού ανθρώπων αναφορικά με τη σταθερότητα της φύσης. Τροχοπέδη συνιστά και το γεγονός, πως οι επιπτώσεις πολλών περιβαλλοντικών προβλημάτων δεν εμφανίζονται αμέσως στους ζωντανούς οργανισμούς, με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολο για το άτομο να αναγνωρίσει τις αιτιώδεις σχέσεις, που σχετίζονται με το πρόβλημα και να μεριμνήσει γι' αυτό (Takács-Sánta, 2007).

(συνεχίζεται)